

Innst. 194 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:35 S (2011–2012)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Siri A. Meling, Svein Flåtten, Øyvind Halleraker og Ingjerd Schou om en strategi for bruk av biogass

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av vårsesjonen 2012 legge frem en strategi for bruk av biogass i Norge. En slik strategi bør inneholde potensial, kostnader og tiltak i blant annet landbruks- og transportsektoren for økt produksjon og bruk av biogass.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Viggo Fossum, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, viser til at biogass er en klimanøytral metangass med samme egenskaper som naturgass, og er en fornybar energikilde som produseres fra ulike typer organisk materiale. Biogass oppstår «naturlig» i gamle søppeldepo-

nier med mye organisk avfall (deponigass), eller kan produseres under kontrollerte forhold i en biogassreaktor fra organisk avfall, avløps slam og husdyrgjødsel som ellers ikke ville blitt utnyttet. Biogass kan benyttes til varme- og strømproduksjon eller som drivstoff i kjøretøy bygget for gassdrift. Biogass fra husdyrgjødsel og avfall er en energiproduksjon som krever minimalt med naturinngrep sammenlignet med andre typer fornybar energi.

Komiteen viser til at økt utnyttelse av biogassressurser kan svare på utfordringer knyttet til økende knapphet på energi- og mineralressurser, redusere klimagassutslipp fra landbruks- og avfallssektoren, i tillegg til å erstatte fossilt drivstoff i transportsektoren og gi økt matsikkerhet gjennom mer effektiv sirkulering av næringssalter.

Komiteen viser til at EUs direktiv for fornybar energi pålegger Norge innen 2020 å øke sin andel av fornybar energiproduksjon med 9,5 pst. i forhold til 2005, og andelen fornybar energi som benyttes i transportsektoren til totalt 10 pst. Gjennom ordningen med grønne sertifikater har Norge sammen med Sverige mål om å øke den fornybare elektrisitetsproduksjonen med 26,4 TWh i 2020. Norge og Sverige skal finansiere 13,2 TWh hver gjennom ordningen. Det synes å herske bred enighet om at økt satsning på bioenergi er helt avgjørende for å realisere disse kravene. Hvilke kilder til bioenergi man skal benytte, og hvordan denne energien skal utnyttes, gjenstår å se.

Komiteen viser til at en rapport fra Bioforsk (Bioforsk rapport Vol. 5 nr. 2, 2010) har anslått at bruk av 30 pst. av husdyrgjødselen til biogassproduksjon vil tilsvare kutt på 330 000 tonn CO₂ per år. Inkluderer en biogass fra organisk avfall og slam, vil tallet bli en god del høyere.

Komiteen viser til en studie utført av Østfoldforskning, UMB og Enova i 2008, som viser at poten-

sialet for produksjon av biogass fra avfall i Norge er ca. 6 TWh, eller rundt 10 pst. av Norges behov for drivstoff til transportsektoren. Av dette utgjør husdyrgjødsel og våtorganisk avfall til sammen noe over 80 pst. De resterende ressursene er avløps slam, deponigass og halm. Den samme studien viser at ytterligere 20 TWh biogass kan hentes fra skogbruket. Dermed kan biogass forsyne mer enn 40 pst. av energien vi trenger til den norske kjøretøyparken. Dette kan gjøres uten å bruke en kvadratmeter jordbruksareal. Komiteen peker på at en viktig fordel med bruk av biogass i kjøretøyer er at forbrenningen blir svært ren, og problematikken rundt lokale utslipp av helse-skadelige partikler og gasser er derfor ikke aktuell.

Komiteen viser til at Klima- og forurensingsdirektoratet (Klif) i april 2011 presenterte en studie om biogass fra sambehandling av husdyrgjødsel og våtorganisk avfall. Klif tar utgangspunkt i årlig sambehandling av 3,6 millioner tonn husdyrgjødsel (tilsvarende omtrent 30 pst. av årsproduksjonen fra relevante dyreslag i norsk landbruk) og 200 000 tonn kil-desortert våtorganisk avfall fra husholdninger (tilsvarende ca. 11 pst. av den mengden våtorganisk avfall som oppstår årlig). Blandingsforholdet er 18:1 på vektbasis, og energimengden som produseres er 920 GWh biogass (nesten 1 TWh). Klif vurderer fem mulige verdikjeder for anvendelse av biogassen, som er innføring av biogass på regionalt gassnett, oppvarming av næringsbygg, fyring i metallindustrien, fremdrift av flåtekjøretøy (busser) og biogassferger. Komiteen viser til at klimagassreduksjonene er beregnet til 320 000–408 000 tonn CO₂-ekvivalenter per år for alle verdikjedene bortsett fra innføring av gass på regionalt gassnett, der Klif har antatt at en mindre mengde gass kan utnyttes.

Komiteen viser til at regjeringen i St.meld. nr. 39 (2008–2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen, identifiserer biogass som det mest effektive virkemidlet for å få ned klimagassutslippet fra landbruket. Regjeringens mål er at 30 pst. av husdyrgjødsel skal behandles i biogassanlegg, og regjeringen signaliserer at man vil «vurdere mulighetene for å utarbeide en samlet virkemiddelpakke for økt produksjon og bruk av biogass».

Komiteen viser til at biogassproduksjon basert på husdyrgjødsel gir en dobbel klimagevinst, siden man samtidig reduserer utslippene av metan og lystgass fra landbruket og utslipp av fossil energi ved substitusjon til drivstoff. Det har til nå vært vanskelig å få til kostnadseffektivitet på biogassproduksjon fra husdyrgjødsel. Virkemidler må derfor rettes spesielt mot bruk av husdyrgjødsel som et klimatiltak i tillegg til energiproduksjon.

Komiteen viser til at økt bruk av biogass representerer nye muligheter for verdiskaping og grønne arbeidsplasser, ikke minst for landbruket.

Blant annet vil bruk av husdyrgjødsel til biogassproduksjon kunne gi endret mulighetsbilde med hensyn til antall husdyr og krav til spredeareal. Økt bruk av biogass forutsetter et forutsigbart og langsiktig avgiftsregelverk i alle ledd av verdikjeden, det vil si både på produksjon og bruk. Videre er det viktig å definere et mulighetsområde for den bioresten som oppstår.

Komiteen vil understreke at biogass vil ha størst klimanytte ved bruk som drivstoff siden Norge allerede i hovedsak baserer sitt elektrisitetsbruk på fornybare kilder. Komiteen viser til betydningen av å se produksjon, distribusjon og bruk i sammenheng, og dette innebærer at produksjonen må bygges ut sammen med markedet. Store, faste brukere av drivstoff vil være viktige målgrupper, og blant annet har Oslo gått foran som et godt eksempel i bruk av biogass til busser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil peke på betydningen av å initiere pilotanlegg for biogassproduksjon som hovedsakelig baserer seg på husdyrgjødsel, for å vinne erfaring og synliggjøre myndighetenes reelle vilje til å utløse biogasspotensialet. Småskalaproduksjon vil kunne bidra til mindre transport av husdyrgjødsel enn en sentralisert biogassproduksjon, og således bidra ytterligere positivt i klimaregnskapet. Blant annet mener Nettverksamarbeidet Biogass Rogaland at det med en støtte på 25–30 mill. kroner vil være mulig å raskt iverksette endelig prosjektering og bygging av tre pilotanlegg for biogass i Rogaland. I dette området, som har landets største gjødselressurs, vil det også være mulig både med oppgradering av gassen til drivstoff og infrastruktur for distribusjon.

Disse medlemmer vil også påpeke at stimulering av etterspørselssiden etter biogass som drivstoff vil kunne medføre at småskala biogassproduksjon fra ulike gårdsanlegg får en bedre lønnsomhet.

Komiteen viser til at regjeringens landbruksmelding nylig er blitt fremlagt, og at både klimameldingen og avfallsmeldingen er varslet i 2012. En strategi for økt biogassproduksjon og -bruk i Norge bør sees i sammenheng med disse meldingene. Forutsigbare og langsiktige rammebetingelser er avgjørende dersom man skal øke produksjon og bruk av biogass i Norge.

Komiteen mener at det er behov for en nasjonal tverrsektoriell biogasstrategi dersom man skal utløse biogasspotensialet og dermed redusere klimagassutslippene i Norge. En slik strategi må inneholde forutsigbare rammevilkår som kan utløse potensialet langs hele biogassverdikjeden som inkluderer land-

bruks, avfalls- og transportsektorene. Dette vil være et viktig styringssignal på tvers av de ulike sektorene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden datert 12. januar 2011, som er vedlagt, der statsråden skriver:

«Ny politikk må bygges på et solid grunnlag, slik at vi når de målene vi setter oss på best mulig måte. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en klimamelding i 2012. Jeg tar med meg innspillet om en biogasstrategi inn i det videre arbeidet med den kommende klimameldingen.»

Flertallet slutter seg til dette, og foreslår at representantforslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti tar opp forslaget fremsatt i Dokument 8:35 S (2011–2012).

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i løpet av vårsesjonen 2012 legge frem en strategi for bruk av biogass i Norge. En slik strategi bør inneholde potensial, kostnader og tiltak i blant annet landbruks- og transportsektoren for økt produksjon og bruk av biogass.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:35 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Siri A. Meling, Svein Flåtten, Øyvind Halleraker og Ingjerd Schou om en strategi for bruk av biogass – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 16. februar 2012

Erling Sande

leder

Line Henriette Hjemdal

ordfører

Vedlegg

Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 12. januar 2012

Representantforslag 35 S (2011-2012)

Jeg viser brev datert 13. desember hvor Energi- og miljøkomiteen oversender Representantforslag 35 S (2011-2012) fra stortingsrepresentantene Nicolay Astrup, Siri A. Meling, Svein Flåtten, Øyvind Halleraker og Ingjerd Schou om en strategi for bruk av biogass i Norge.

Regjeringens politikk for produksjon og bruk av biogass er nedfelt i St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk og St.meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.

Produksjon av biogass fra store og små anlegg støttes i 2011 gjennom Enova og Innovasjon Norge. Totalt sett er det etablert om lag 35 biogassanlegg i Norge. Anleggene produserer gass fra avløpsslam, matavfall, husdyrgjødsel, eller en kombinasjon, og leverer årlig i underkant av 200 GWh. Gassen brukes hovedsakelig til varme- og kraftproduksjon, men noe benyttes også til bussdrift i større byer som Oslo, Fredrikstad, Stavanger og Trondheim. Noe gass går også til eksport.

Produksjon og bruk av biogass som klimatiltak ble utredet i Klimakur 2020- utredningen. I tillegg har Klima- og forurensningsdirektoratet utarbeidet en egen rapport som ser på kostnader og utslippsreduksjoner langs hele verdikjeden. Utredningene viser at man kan oppnå til dels betydelige utslippsreduk-

sjoner ved økt produksjon og bruk av biogass, men at valg av innsatsfaktor og hvordan man velger å bruke biogassen har stor betydning for kostnader og reduksjonspotensial.

Det laveste ambisjonsnivået som Klimakur 2020 utredet reduserer utslippene i verdikjeden med 300 000 – 400 000 tonn CO₂-ekvivalenter. I Klimakur ble tiltakskostnaden ved biogasstiltaket beregnet til 1200 - 1300 kroner per tonn CO₂-ekvivalenter. Tiltakskostnaden for biogass vil variere sterkt med ambisjonsnivået. Eksempelvis viser tilleggsutredningen fra Klima- og forurensningsdirektoratet at to store biogassanlegg i sentrale husdyrområder vil kunne redusere utslippene med 54 000 tonn, til en anslått kostnad på 700 kroner per tonn CO₂-ekvivalenter. Videre viser utredningene at det er behov for ytterligere virkemidler i flere sektorer for å realisere en økt satsning på biogass.

Det må understrekes at kostnadsestimatene for de sektorvise analysene i Klimakur kan være beheftet med betydelig usikkerhet.

Ny politikk må bygges på et solid grunnlag, slik at vi når de målene vi setter oss på best mulig måte. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en klimamelding i 2012. Jeg tar med meg innspillet om en biogasstrategi inn i det videre arbeidet med den kommende klimameldingen.